

Toiminnallisia menetelmiä ja työvälineitä lastensuojelun perhetyössä

- Uusperheneuvojakoulutuksen antia käytännön työhön

Pirjo Asikainen

Uusperheneuvojakoulutus

Lappeenranta 2014-2015

Sisällys

Johdanto	2
1 Kehittämishankkeen kuvaus	3
2 Lastensuojelun perhetyö.....	4
3 Uusperheneuvojakoulutus	5
4 Toiminnalliset menetelmät ja työvälineet.....	6
4.1 Sukupuun käyttö työvälineenä	7
4.1.1 Terapeuttisen sukupuun piirtäminen	8
4.2 Symboliesineiden käyttö työvälineenä.....	9
4.3 Valokuvien käyttö työvälineenä	10
4.3.1 Voimauttava valokuvaus.....	13
4.4 Lapsuudenkodin/-kotien (ympäristön) pohjapiirrokset (Kotini maisema)- työskentely.....	14
4.5 Parisuhteen palikat.....	15
4.6 Rakentava riitely	16
4.6.1 Vihjeitä rakentavaan riitelyyn	17
5 Menetelmien ja työvälineiden käyttö sekä kokemukset perhetyössä.....	18
6 Kehittämishankkeen johtopäätökset ja jatkosuunnitelmat.....	22
7 Pohdinta	23
Lähdeluettelo	24
LIITTEET.....	26
Liite 1. Kyselylomake toiminnallisista menetelmistä.....	26

Johdanto

Matkalla toissapäivästä ylihuomiseen

leirydyn puun alle

katveeseen

yhdeksi murto-osaksi elämäni

ajattelemaan tietä, päämäärää

taaksejäänyttä taivalta

kaikkea mikä tien varrella kukkii

mitä ei saa ryöstää

vaan ihailla

ei käyttää väärin

vaan rakastaa

ei vietellä

vaan säilyttää muistissa

Matkalla toissapäivästä ylihuomiseen

leirydyn elämänpuuni alle

katveeseen

yhdeksi aikani rahtuseksi

Margot Bickel

län karttuessa, olen entistä enemmän alkanut miettimään elettyä elämäni ja suunnittelemaan tulevaa; mitä vielä tahdon elämässäni tehdä. Olen entistä syvemmin miettinyt juuriani sekä alkanut toteuttamaan uusia unelmiani elämässäni sekä työssäni. Minua on viime vuosina kiinnostanut myös kouluttautua enemmän. Viimeisin haasteeni on ollut uusperheneuvojakoulutus. Olen itsekkin uusperheellinen, mutta sen takia en hakeutunut koulutukseen vaan uusien opintojen

tuomien haasteiden ja tieto-aidon lisäämisen vuoksi. Siirryin kolme vuotta sitten terveydenhoitajan työstäni lastensuojelun perhetyöhön. Sain kaipaamiani uusia ammatillisia haasteita työhöni. Uusperheneuvojakoulutus on lisännyt vahvuuksiani sekä antanut uusia keinoja ja välineitä toimia lastensuojelun perhetyössä perhetyöntekijänä monimuotoisten perheiden parissa, joista osa on myös uusperheitä. Koin tärkeäksi tuoda koulutuksessa oppimiani työvälineitä ja -menetelmiä myös koko työyhteisön käyttöön. Koulutuksen myötä olen kiinnostunut entistä enemmän voimauttavista elämäkerrallisista työmenetelmistä perheiden parissa sekä oman sukupuuni/sukututkimuksen tekemisestä. Uusperhetietämykseni ei perustu enää pelkästään oman elämän- ja työkokemukseni varaan. Olen saanut myös vahvuutta parisuhteiden tukemiseen käydyn koulutuksen myötä. Koulutus on lisännyt myös motivaatiota jatko-opintojen hankkimiseen. Ensisijaista on kuitenkin käyttää oppimiani asioita ja menetelmiä säännöllisesti, jotta niistä tulisi luonnollisesti toimivia työkaluja itselleni sekä tukea myös muita halukkaita työyhteisössäni niiden käyttöön.

1 Kehittämishankkeen kuvaus

Kehittämishankkeeni käsittelee joidenkin toiminnallisten menetelmien ja työvälineiden käyttöä, joita olemme läpikäyneet uusperheneuvojakoulutuksessa syksystä 2014 kevääseen 2015. Tarkoitukseni on ollut tutustuttaa työyhteisöäni ko. menetelmiin ja tuoda niitä lastensuojelun perhetyöhön mahdollisesti pysyviksi ”apuvälineiksi” asiakkaiden kanssa tehtävään työhön. Osalle työkavereistani jotkut menetelmistä olivat tuttuja jo aikaisemmista koulutuksista ja/tai työssä opittuina, mutta ne eivät ole olleet työssämme tällä hetkellä aktiivisesti käytössä. Itse olen koulutukseltani sairaanhoitaja/terveydenhoitaja ja ko. toiminnalliset menetelmät ja työvälineet eivät ole olleet käytössä entisessä työssäni terveydenhoitajana. Toki nyt jälkeenpäin ajatellen jotkut menetelmistä/työvälineistä sopisivat mainiosti myös terveydenhuollon käyttöön. Kehittämishankkeessani alussa kerron lyhyesti lastensuojelun perhetyöstä ja omasta toimenkuvastani ko. työssä. Sitten avaan hieman uusperheneuvojakoulutuksen sisältöä. Hankkeeni tavoitteena oli tehdä tutuksi joitakin koulutuksessa harjoiteltuja menetelmiä ja työvälineitä. Kehittämishankkeessani syvennyn niihin; niiden käyttöön työpaikallani. Tein pienimuotoisen kyselyn työkavereilleni menetelmien/työvälineiden käytöstä. Liitän sen hankkeeni

loppuun. Kerron kehittämishankkeessani seuraavista menetelmistä ja työvälineistä; sukupuun, symboliesineiden ja valokuvien käytöstä sekä parisuhteen palikoista sisältäen myös lyhyen yhteenvedon rakentavasta riitelystä. Avaan myös lyhyesti lapsuudenkodin/-kotien (ympäristön) pohjapiirroksiset (Kotini maisema) - työskentelyä. Lopuksi pohdin jatkosuunnitelmia menetelmien ja työvälineiden käyttöön.

2 Lastensuojelun perhetyö

Uuden sosiaalihuoltolain mukaan perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi (sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 18 §, Finlex). Huhtikuun 1. päivästä 2015 lukien perhetyö ei ole enää lastensuojelulain mukainen avohuollon tukitoimi vaan osa yleisiä sosiaalipalveluja. Sitä voidaan kuitenkin edelleen järjestää myös lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle.

Sen sijaan lastensuojelulaissa säädetään, että lastensuojelun asiakkaana olevalle perheelle on järjestettävä tarvittaessa asiakassuunnitelma huomioon ottaen lastensuojelun avohuollon tukitoimena tehostettua perhetyötä (lastensuojelulaki 36 §, Finlex).

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/avohuolto/lastensuojelun-avohuollon-tukitoimet/perhetyo>

Perhetyö on konkreettista tukea, apua ja ohjausta perheen arjessa ja vuorovaikutuksen ongelmatilanteissa. Lastensuojelun perhetyö on usein moniammatillista tiimityötä, jossa hyödynnetään eri ammattiryhmien osaamista, jotta perhe saisi parhaan mahdollisen avun ja palvelun. Perhetyöntekijänä voi toimia mm. hoito- ja sosiaalialan ammattilainen.

(Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A, 2012, s. 12 & s. 81-84)

Lähtökohtana perhetyölle ovat perheen omasta elämästä nousevat tarpeet, kuten esim. lasten kehitys- ja kasvatuskysymykset, elinolojen järjestäminen, vanhemmuuden tukeminen, perheen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin lisääminen. (Rönkkö L, Rytönen T, 2010, s. 27)

Perhetyön tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja rakentaa perheen kanssa yhdessä toimivia malleja arkeen. Perheen kanssa etsitään koko perhettä tukevia verkostoja. Perhetyön arvoja ovat mm. luottamus ja tasa-arvoinen kohtaaminen. Työ perustuu perhelähtöisyyteen ja yksilöllisyyteen. Painopiste on vanhemmuuden vahvistamisessa. Työ on lapsiperheiden tukemista arjessa ja sitä tehdään perheen omassa arkiympäristössä perheen sekä perheen verkostojen kanssa. Tapaamiset ovat yksilötapaamisia, verkostotapaamisia ja koko perheen tapaamisia yhdessä perhetyöntekijän kanssa. ([http://www.imatra.fi/lastensuojelun perhetyö](http://www.imatra.fi/lastensuojelun_perhetyo)).

3 Uusperheneuvojakoulutus

Suomen Uusperheiden Liitto ry on vuodesta 1996 lähtien kehittänyt ja tuottanut palveluja uusperheille ja uusperheitä työssään kohtaaville ammattilaisille. Ammattilaisille suunnattuja Uusperheneuvojakoulutuksia on järjestetty vuodesta 2002. Vuoden mittainen koulutus (16 opintopistettä) on suunnattu kaikille uusperheitä työssään kohtaaville sosiaali-, terveys – ja kasvatustieteiden ammattilaisille. Uusperheneuvojakoulutuksen tavoitteena on lisätä työntekijöiden valmiuksia ja välineitä kohdata työssään uusperheitä ja auttaa ymmärtämään erilaisia perhemalleja. Lisäksi tavoitteena on opettaa uusia vuorovaikutustaitoja eri perheenjäsenten mm. sosiaalisten vanhempien kohtaamiseen. Menetelmäkoulutuksena uusperheneuvojakoulutus antaa välineitä toimia sovittelijana erilaisissa perheneuvotteluissa. Koulutuksessa käytetään psyko – ja sosiadraamaa oppimisprosessissa ohjaavana menetelmänä. Opiskelun aikana harjoitellaan mm. sukupuun/symboliesineiden/valokuvaterapian käyttöä perhetyössä. Psykodraamatyöskentelyn sekä ammatillista ja omaa kasvua tukevat tehtävät auttavat löytämään uusia näkökulmia ja lähestymistapoja ongelmanratkaisuun.

(<http://www.uusperheneuvoja.fi/uusperheneuvojakoulutus>)

4 Toiminnalliset menetelmät ja työvälineet

Perhetyötä tehdään monella tavalla. Menetelmien valintaan vaikuttavat perheen tarpeet, tavoitteet ja elämäntilanne, työntekijän ammatillinen kiinnostus ja osaaminen sekä käytettävissä olevat resurssit. Työntekijän täytyy suunnitella, mitä työmenetelmiä käyttää ja muistaa, että yksittäiset menetelmät eivät takaa perhetyön onnistumista. (Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A, 2012, s. 158)

Toiminnalliset menetelmät on hyvä ottaa käyttöön, jos keskustelumenetelmät eivät tuota tulosta. Perheenjäsenten tunteet, asenteet ja arvot tulevat esille paremmin ja niitä on monta kertaa helpompi ilmaista tekemisen kautta. Toiminnallisten menetelmien avulla on mahdollista käynnistää prosesseja, jotka voivat johtaa toivottuun muutokseen. Toiminnalliset menetelmät sisältävät enemmän toimintaa ja vähemmän sanoja. (Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A, 2012, s. 192-193)

Toiminnallisiin menetelmiin kuuluu mm. seuraavia menetelmiä:

- taidelähtöiset menetelmät (kuvataide, musiikki, liike, mielikuvatyöskentely, esineiden ja kuvien käyttö symboleina, erilaiset kortit, tanssi, elokuva, luova kirjoittaminen, kirjallisuus ja tarinallisuus)
- leikit ja pelit
- rooliharjoitukset ja roolien vaihto
- liikunnalliset menetelmät (seikkailu, elämys, ohjattu terveystoiminta)
- arkitoiminta (ruuan laitto, kodista huolehtiminen, siivous)
- rituaalit

Ryhmätoiminnassa toiminnalliset menetelmät ovat hyviä työvälineitä, joiden avulla vuorovaikutuksen tukeminen ja jakaminen lisääntyy.

(Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A, 2012, s. 192-194)

4.1 Sukupuun käyttö työvälineenä

Sukupuuta voidaan käyttää välineenä eri tavoin. Sukupuun tarkoitus on ennen kaikkea löytää perheen ja suvun vahvat sekä hyvät puolet. Sen avulla voimme ymmärtää omaa elämäämme, perhettämme ja käyttäytymistämme paremmin. Menetelmä voi auttaa myös vapautumaan menneisyyden kuormittavien tapahtumien vaikutuksista. Sen avulla on mahdollista tiedostaa suvun ja perheen voimavaroja sekä kantavia arvoja. Työvälineenä se auttaa keräämään tietoa suvun historiasta ja tarinoista, sukuun liittyvistä kokemuksista ja tapahtumista sekä näiden merkityksistä ja vaikutuksista nykypäivään. Sen avulla voi saada lisätietoa ja ymmärrystä; miten vaikeiden aikojen ja tilanteiden yli on selvitty, onko saatu tukea ja mistä sitä on mahdollisesti saatu. Sukupuun menetelmänä voi paljastaa sukupolvelta toiselle siirtyviä asioita, kuten esim. sairauksia ja erilaisia riippuvuuksia tai lahjakkuuksia. Sukupuun avulla voidaan tuoda esille eri sukupolvien elämää, malleja, arvoja ja tapoja; niitä tarkastelemalla voidaan päästä sovintoon eletyn elämän ja edellisten sukupolvien kanssa. (Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A, 2012, s. 174)

Sukupuuta voidaan piirtää sukututkimuksen kannalta sekä terapeuttisena työvälineenä/terapeuttisena sukupuuna. Sukupuuta on hyvä tutkia ainakin kolmanteen taikka neljänteen polveen asti. Sen tekemiseen kannattaa varata riittävästi aikaa, useampi tapaamiskerta. Sukupuusta on hyvä selvittää mm. vuosiluvut. Ne antavat ymmärrystä historian näkökulmasta (mm. sotien aika) ja yhteiskunnan muuttumisesta. Sukupuun kertoo perheen ja suvun elämänmalleista; naisen ja miehen mallista, avioliittomallista sekä vanhemmuudesta. Sukupuun kertoo myös hyvin lapsen asemasta perheessä; onko lapsi ollut toivottu, sukupuolen merkityksestä, esikoisen, kuopuksen tai keskimmäisten lasten asemasta sekä mitä merkitsee olla adoptio- tai sijaislapsena perheessä.

Sukupuuhun on hyvä merkitä myös seuraavia asioita; perheen rakenne (ydinperhe, uusperhe, yksinhuoltajaperhe, kahden kulttuurin perhe, sateenkaariperhe jne.) Tunneilmaisujen merkitseminen perheenjäsenten ja sukupolvien välillä antaa lisäymmärrystä sukupolvien ketjuille. Sukupuun lisää mahdollisesti enemmän ymmärrystä, jos siihen merkitään myös suvun ja perheen menetykset, salaisuudet, sairaudet, häpeät, poliittiset mielipiteet, suhteet koulutukseen ja työhön sekä uskonnollisuuden merkitys perheessä ja perheenjäsenille.

(Ijäs K, 2012, s. 5-7)

4.1.1 Terapeuttisen sukupuun piirtäminen

Piirrä sukupuu ainakin kolmanteen polveen. Ota sukupuuhun mukaan siis ainakin isovanhempiesi ja vanhempiesi sukupolvi, oma sukupolvesi sekä mahdollinen seuraava sukupolvi. Piirrä perheen lapset sukupuuhun rinnakkain ja ikäjärjestyksessä vasemmalta oikealle. Ympyrä kuvaa naista ja neliö miestä. Kirjaa sukupuuhun nimet, syntymä- ja kuolinajat, ammatit, avo- ja avioliitot, erot ja lasten syntymät sekä mahdolliset muut tärkeät vuosiluvut. Kysy tietoja sukulaisilta, jos et itse tiedä. Kirjaa sukupuuhun tunnesuhteet, perheroolit ja toistuvat sanonnat. Tunnesuhteita voivat olla esimerkiksi kiintymys tai torjunta, perherooleja sovittelija, pomo ja marttyyri. Mikä on oma roolisi? Jotta saat tiedot kokoon, muistele itse ja kysy sukulaisilta, millaisia jo kuolleet sukulaiset ovat. Saatat huomata, kuinka vähän tiedät suvustasi. Saatat huomata myös, että suvussasi on ihmisiä, joista monet kertovat mielellään ja toisia, joista ei juuri puhuta. Mieti, mitä se kertoo. Terapeuttinen sukupuu ei ole oikea tulkinta suvustasi, vaan kokemuksesi. Oivallusten kannalta ei ole tärkeää, oliko joku ihminen suvussasi oikeasti juuri sellainen kuin tarinat ja muistot kertovat. (<http://www.tehy.fi/tehy-lehti/2014/tehy-lehti-6-2014>)

Mitkä ovat sinun sukusi vahvuuksia? Missä monet sukulaisesi ovat verrattain hyviä ja missä huonoja? Mitä sukulaisilta oppimaasi haluat säilyttää ja mistä haluat päästää irti? Valitse kaksi säilyttämisen arvoista asiaa ja yksi karistettava asia. Mikä on ollut roolisi perheessä lapsena? Oletko edelleen samassa roolissa? Oletko tyytyväinen rooliisi vai haluatko luoda nahkasi? Jos haluat muutosta, aloita yhdestä asiasta. Kun yksi muutos on onnistunut, ota seuraava askel. Jos olet vanhempi, mieti, annatko lastesi tehdä itse, kokeilla siipiään ja valita omat polkunsä. Millaisia salaisuuksia suvussasi on? Onko esimerkiksi isäsi serkku yksinhuoltajaäidin lapsi, joka on sukujuhlien seinäruusu? Päätä, että seuraavissa juhlissa tutustut juuri häneen ja osoitat, että hän on yhtä tärkeä kuin kaikki muutkin. Jos haluat selvittää jonkin salaisuuden, tee se ajoissa. Monet salaisuudet jäävät selviämättä, kun vanhat sukulaiset kuolevat. Ehkä esimerkiksi isotätisi on toivonut, että saisi salaisuuden sydämeltään. (<http://www.tehy.fi/tehy-lehti/2015/4-2015>)

Sukupuun merkit löydät esimerkiksi internetistä: www.kuvajamieli.fi (Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus/perheterapiakoulutukset/Sirkku Tukiainen 1981-)
(http://www.kuvajamieli.fi/mieli/sukupuuohje_090406.pdf)

4.2 Symboliesineiden käyttö työvälineenä

”Esineiden käyttö on tapa etsiä merkityksiä ja yhteyksiä ihmismielen hämäriltä syrjäkaduilta ja houkutella ne kirkkaasti valaistulle tietoisuuden pääkadulle.”

Antony Williams

Symbolityöskentelyn tarkoituksena on mm. auttaa yksilöä lisäämään omaa itsetuntemustaan. Niiden avulla ikään kuin luodaan todellisuutta. Symboliesineiden avulla rakennetaan uusia yhteyksiä ja ymmärrystä omaa elämää kohtaan. Ne mahdollistavat näkemään ja tuntemaan eletty elämä uudella tavalla. Symboliesineiden avulla voi nähdä ja kokea omia vuorovaikutussuhteitaan, omien ihmissuhteiden dynamiikkaa ja tärkeiden asioiden välistä tasapainoa. Työskentely mahdollistaa vaikeasti sanoiksi puuttavien asioiden kertomisen. Symboli edustaa jotain, mikä ei aikaisemmin ollut mahdollisesti tiedossa sekä lisää ymmärrystä. On vaikeaa valehdella edes itselleen, kun valitsee ja sijoittelee esineitä. Symbolit kuvaavat elämän tärkeitä henkilöitä, asioita tai elämänarvoja. Jokainen symbolin liike sisältää merkityksen ja tuottaa uusia mahdollisuuksia. Symbolityöskentelyä käytetään yksilötyöskentelyssä, erilaisissa ryhmissä ja työnohjauksissa.

(<http://www.taikatuuli.com/symboli.htm>)

4.3 Valokuvien käyttö työvälineenä

Valokuvat ja kuvaaminen menetelminä voivat toimia siltana menneisyyteen, nykyhetkeen ja tulevaisuuteen sekä väylänä tunteisiin, ajatuksiin ja muistoihin. Valokuvatyöskentelyssä käytetään valokuvia väylänä itsehavainnointiin, ymmärrykseen ja muutokseen. Valokuvaterapiaa käytetään menetelmänä mm. psykoterapiassa ja terapeuttisessa työssä. Se ei ole varsinainen itsenäinen psykoterapiamuoto. Terapiamenetelmänä sitä voi käyttää terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen rekisteröimä psykoterapeutti. Työvälineenä sitä voivat käyttää myös terveys-, sosiaali- ja kasvatustieteen ammattilaiset, jotka ovat perehtyneet työmenetelmän käyttöön.

Valokuvaterapian menetelmiä ovat:

- asiakkaan omaelämäkerrallisten valokuvien käyttäminen
- symbolisten, assosiativisten valokuvien käyttäminen
- uusien valokuvien ottaminen

(Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L, 2009, s. 13-15)

Valokuvatyöskentelyssä voidaan käyttää asiakkaiden omia kuvia ja perhekuvia sekä niihin liittyviä tunteita, muistoja, ajatuksia sekä informaatiota välineenä asiakkaan ja työntekijän välisessä vuorovaikutussuhteessa. Valokuvan todellinen merkitys on siinä, mitä kuvan yksityiskohdat saavat aikaan katsojan ajatuksissa ja sydämessä.

(<http://phototherapy-centre.com/finnish/>)

Kuvat ovat merkityksellinen osa katsojan/kokijan elämäntarinaa. Valokuvatyöskentelyssä voi herätä aistimuksia, tunteita ja muistoja, jotka voivat olla hyvin varhaisia, kipeitä ja/tai yllättäviä.

(Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L, 2009, s. 49)

Ryhmätyöskentelyssä kuvat mahdollistavat monien henkilöiden yksilötyöskentelyn yhdessä. Yksittäiset ryhmän jäsenet voivat kuvien avulla tuottaa erityyppisiä ajatuksia ja tunteita samanaikaisesti.

(Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L, 2009, s. 39)

Valokuvaterapiaa voidaan käyttää myös muiden taideterapeuttisten menetelmien kanssa.

Valokuvatyöskentelyssä on viisi menetelmää, joita voidaan käyttää erillisinä tai myös rinnakkain.

Jaotus määräytyy valokuvan syntyprosessin, tekijän roolin ja valokuvan luonteen mukaan:

- Asiakkaan ottamat tai suunnittelemat kuvat (myös hänen keräämänsä lehtikuvat, postikortit, internetkuvat jne.)
- Asiakkaasta otetut kuvat (poseeraus- ja tilannekuvat)
- Omakuvat (asiakkaan itsestään ottamat kuvat tai otattamat kuvat sekä symboliset kuvat)
- Perhekuvat ja muut omaelämäkerralliset valokuvakokoelmat (kuvat lapsuuden perheestä, omavalintaisesta perheestä tai nykyperheestä sekä albumissa olevat kuvat että muut kokoelmat)
- ”Projektiiviset kuvat” (Kuvan merkitys on ensisijaisesti kuvan katsojan oma prosessi ja luomus)

Valokuvaterapian menetelmien soveltamislukitus Jerry L. Fryrearin mukaan:

- Emootioiden ja tunteiden herättäminen
- Puheen aikaansaaminen, sanallisen ilmaisun löytäminen
- Roolityöskentely
- Taidon oppiminen
- Sosiaalistuminen
- Luovan kokemisen ja ilmaisun mahdollistaminen
- Diagnoosin tekeminen
- Sanaton ilmaisu terapisuhteessa
- Muutoksen dokumentointi
- Kokemuksen pitkittäminen ja syventäminen
- Itsehavainnointi

(Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L, 2009, s. 18 - 19)

Kysymyksiä valokuvista ei tehdä kysymysten vuoksi. Kysymysten on liityttävä olennaisiin asioihin. Tavallista on aloittaa keskustelu kysymyksellä; mikä sai sinut valitsemaan tuon kuvan, kuka kuvan otti, milloin ja millaisessa tilanteessa. Yhdessä asiakkaan kanssa voidaan tutkia kuvissa olevien ilmeitä, eleitä ja asentoja; ovatko kuvissa olevat ihmiset onnellisia, häiritseekö joku asia kuvassa sekä millaisia tunteita ja muistoja kuva herättää.

Esimerkkejä valokuvatyöskentelyssä käytettävistä kysymyksistä (Judy Weiser):

- Mistä kolmesta asiasta kuvassa pidät?
- Mikä on selkein asia, jonka kuvista näkee?
- Kerro kolme asiaa, joita ulkopuolinen ei tietäisi sinusta kuvien perusteella?
- Nimeä kolme tarvetta, jotka kuvalla on`
- Mitä kuvasta puuttuu?
- Millä tavalla kuva ei sovi sinun jokapäiväiseen elämääsi?
- Mitä kuva sinulle sanoisi, jos voisi?
- Kenelle haluaisit antaa kuvan?
- Jos olisit kuvan henkilön terapeutti/työntekijä, mitä haluaisit kertoa kuvassa olevalle?
- Mikä on kuvan nimi?
- Onko kuvalla sinulle jokin viesti?

(Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L, 2009, s. 79)

Kysymyksiä kuvien katselutilanteessa (psykiatri, valokuvaaja Joel Walker)

- Millainen nimi kuvaisi mielestäsi parhaiten tämän kuvan tunnelmaa?
- Haluaisitko olla tässä kuvassa? Miksi? / Miksi et?
- Mitä on tapahtunut ennen tämän kuvan ottamista?
- Mitä tapahtui mahdollisesti kuvan ottamisen jälkeen?
- Aiheuttaako kuvan katsominen sinulle miellyttävän vai epämiellyttävän olon? Miksi?

- Jos voisit olla mitä vain tässä kuvassa, niin mitä tai mikä olisit?
  - Mitä muuttaisit kuvassa, jos voisit?
  - Jos voisit vaihtaa kuvan väriä, minkä väriseksi muuttaisit sen?
Miten värin vaihto vaikuttaa?
  - Mitä vaikuttaisi kuvan kääntäminen ylösalaisin tai peilikuvaksi?
- (Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L, 2009, s. 184)

4.3.1 Voimauttava valokuvaus

Voimauttava valokuvaus on Miina Savolaisen kehittämä sosiaalipedagoginen menetelmä. Menetelmää voidaan käyttää yksilöllisessä identiteettityössä. Sitä käytetään myös esimerkiksi perheen ja työyhteisön vuorovaikutussuhteiden vahvistamisessa sekä toimintatapojen reflektomisessa ja kehittämisessä. Menetelmä ei ole valokuvaterapiaa eikä täten edellytä terapeutin tutkintoa, mutta sitä voidaan hyödyntää myös terapiatyöskentelyssä.

Miina Savolaisen kirja *Maailman ihanin tyttö* on tekijän vuosikymmeniä jatkuneeseen valokuvaprojektiin perustuva teos. Kirja koostuu voimauttavan valokuvan menetelmällä tehdyistä kuvista, jotka on otettu lastenkodissa kasvaneista tytöistä.

Menetelmässä hyödynnetään valokuvaustilanteen vuorovaikutuksen ja omakuvaprosessin lisäksi elämäntarinallista albumikuvamateriaalia sekä arkielämän teemojen tavoitteellista kuvaamista. Menetelmän käytön edellytys on tasavertaisuus. Toista ihmistä ei voi voimauttaa, vaan se lähtee ihmisestä itsestään sisäisen voimantunteen kasvaessa. Tasavertaisuuden edellytys tarkoittaa sitä, että jokaisen menetelmää käyttävän olisi itse ensin koettava valokuvausprosessi omakohtaisesti. Itse koettu voimautuminen ja elämäntarinallinen prosessi saa aikaan merkityksellisyyden kokemuksen omaa työtä kohtaan. Menetelmä lisää myös työntekijän itsetuntemusta ja valmiutta vastaanottaa toisen ihmisen tunneainesta, joka pohjautuu elämäkokemuksiin ja minäkuvaan. Valokuva ei ole sinänsä itsenään voimauttava, vaan menetelmä perustuu siihen, että täyttääkö soveltamistilanne voimautumisen ehdot.

(Savolainen, M: "Maailman ihanin tyttö", 2008)

4.4 Lapsuudenkodin/-kotien (ympäristön) pohjapiirrokset (Kotini maisema)-työskentely

Menetelmän tarkoituksena on muistella ja palauttaa mieliin lapsuudenkodin/-kotien pohjapiirrokset ja lapsuudenkodin maisemat. Menetelmässä ei tarvitse muistaa tarkkoja mittakaavoja. Piirtäessä voi käyttää omaa luovuuttaan. Alussa muistellaan lapsuudenkotia; sijaintia, millainen talo oli, huonekaluja, itselleen tärkeää huonetta ja paikkaa, missä oli onnellisimmillaan sekä muita tärkeitä muistoja. Työskentelyyn voi ottaa mukaan lapsuudenkodin kuvia ja yhdistää niitä muisteluun lapsuudenkodista.

Tavoitteena on muistella ja nostaa mieleen asioita lapsuuden merkittävistä tapahtumista. Menetelmä auttaa käymään läpi vaikeitakin asioita sekä elämää kannattelevia asioita; mitä ne olivat, joiden avulla päästiin vaikeiden ja surullisten asioiden yli.

(http://www.talkoorengas.fi/muu_toiminta/nostalgia/maalaus.html)

Mieli maalaa taulun

kuulen tuulen laulun

se kutsuu minut päiviin eilisiin

unelmissaan salaa

sydän sinne palaa

palaa sinne lapsuusmaisemiin

Petri Laaksonen; "Sinne lapsuuden maisemiin"

4.5 Parisuhteen palikat

Parisuhteen palikat on työväline, jota voidaan käyttää tukena hahmottamaan parisuhteen osalualueita. Palikoita voidaan käyttää parien kanssa työskennellessä, ryhmissä ja erilaisilla luennoilla. Työväline sopii kaikille ja kaiken ikäisille, jotka haluavat kehittää omaa parisuhdettaan. Työvälineen kehittämisen taustalla on kristillisen työryhmän hanke.

Työvälineen tarkoituksena on konkretisoida käytännönläheisesti parisuhteen eri alueita. Työvälinettä voidaan käyttää nimetyillä palikoilla (perusmalli) tai nimeämättömillä palikoilla. Perusmallissa on nimetty keskeisimpiä parisuhteen elämänalueita: sitoutuminen, seksuaalisuus, tunteet, riidat, teot, sanat, luottamus, anteeksianto ja rakkaus. Nimetyissä palikoissa valkoinen palikka on nimeämätön, jonka pari itse saa nimetä itselleen merkittävästi vaikuttavalla asialla, joka omasta mielestä puuttuu palikoiden teemoista. Nimeämättömät palikat voi nimetä itse käyttämällä esimerkiksi palikoiden mukana tulevaa tehtävä korttia: Pistä parisuhteesi palikat paikoilleen. Tämä malli antaa tilaa jokaisen omalle kokemukselle. Parisuhteen palikoiden työvälineen käyttöön ei liity siis oletusta, että palikoissa on kaikille sopivat oikeat nimet. Työvälineen kautta tuetaan ihmisiä ymmärtämään suhteasioita paremmin ja keskustelemaan niistä.

(Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A, 2012, s. 172-173)

(<http://www.parisuhteenpalikat.fi>)

(Parisuhteen palikat -työvälineen käyttöohje)

Vanhemmuuden palikat ovat uusi sovellus Parisuhteen palikat -työvälineestä mm. perhetyön käyttöön. Tämän työvälineen tarkoituksena on konkretisoida käytännönläheisesti vanhemmuuden eri alueita ja tätä kautta tukea vanhemmuutta ja kannustaa keskustelemaan siitä. Työvälinettä täydentävät vanhemmuuden kortit, jotka sopivat monenlaisiin tilanteisiin vanhemmille jaettaviksi.

(<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/0DAC97FD8A79ED96C22578490031911E?OpenDocument&lang=FI>)

4.6 Rakentava riitely

Kaksi kolmasosaa parisuhteen ristiriidoista on ns. ikuisia ristiriitoja, jotka ovat olemassa koko parisuhteen ajan. Ikuisuusongelmien syyt ovat arkielämää syvemmällä ja niiden käsittely edellyttää elämän unelmien tarkastelua ja läpikäyntiä. Ikuiset ongelmat johtuvat puolisoiden persoonallisuuseroista, sukupuolieroista, elämänhistoriasta ja lapsuuden kokemuksista sekä mahdollisesti toteutumattomista elämän unelmista.

Rakentava riitely on ennen kaikkea sitä, miten puhun toiselle, mitä sanoja käytän, millä tavalla puhun ja onko siinä mukana toisen kunnioittamista. Pitäisi puhua itsestä käsin, minä -puhetta, ei tulkita toista eikä keskeyttää. Pitäisi myös malttaa kuunnella kumppania ja keskittyä siihen, mitä hän sanoo. Kärjistäminen, vähättely, välttely ja kielteinen suhtautuminen ovat käyttäytymismalleja, jotka usein toteutuessaan aiheuttavat eriasteisia ongelmia. (<http://www.suhdesoppa.fi/parisuhde/parisuhteen-ikuiset-ongelma>)

Rakentavan riitelyn kulmakiviä:

Ilmaise tunteesi avoimesti ja rehellisesti, mutta kuuntele myös toisen näkökulmat.

Muuta tarvittaessa kantaasi ja ole valmis kompromisseihin.

Pysy käsiteltävässä asiassa. Älä laajenna riitaa vanhoihin asioihin, muihin ongelmiin tai sivuseikkoihin.

Yritä pysyä rauhallisena ja asiallisena. Jos pulssi nousee ja tunteet alkavat kuumentua liikaa, on syytä ottaa aikalisä. Raivostuneena riitaa on turha jatkaa, sillä empatiakyky ja looginen ajattelukyky heikkenevät ja tulee vain loukattua toista.

Sopikaa jokin yhteinen koodi tai merkki, joka tarkoittaa sitä, että nyt ei sanota enää sanaakaan. Selvittelyä jatketaan vasta, kun toinen tai molemmat ovat rauhoittuneet. Kun molemmat ovat valmiita, asian käsittelyä voidaan jatkaa. Ottakaa uusi aikalisä tarvittaessa.

Pohtikaa mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja. Kun ongelma on ratkaistu, tehkää sovinto. Kun asia on molempien mielestä loppuun käsitelty, se on pois päiväjärjestyksestä eikä siihen tarvitse enää palata.

(http://klubi.kaalimato.com/fi/Kuinka+riidell%C3%A4+rakentavasti%3F_i_page_level3_yleis_1239884412765_46)

4.6.1 Vihjeitä rakentavaan riitelyyn

- Älä pelkää riitoja. Näe riita mahdollisuutena saada asioihin muutos
- Älä arvostele kumppaniasi, älä syyttele äläkä vähättele toista
- Vältä näitä ilmaisuja, jota alkavat: sinä aina..., sinä et koskaan..., joka kerta..., taas sinä...
- Käytä minä -viestejä: minusta tuntuu..., minun mielestäni...
- Anna toisen kertoa oma näkemyksensä
- Älä tuo riitaan vanhoja riitoja, toisen sukulaisia tai kavereita
- Muista, että eleet ja ilmeet kertovat myös asennoitumisestasi
- Keskeytä repivä riita ja rauhoittumisen jälkeen jatka keskustelua
- Anna toiselle puheenvuoro ja kuuntele häntä
- Näe oma osuutesi riidassa
- Muista, että asia, josta keskustellette ei ole kaikkein tärkein, vaan te kaksi olette tärkein
- Älä keskeytä toista hänen kertoessaan omaa kantaansa. Kuuntele häntä aktiivisesti.
- Toista toisen viesti. Näin varmistat, että ymmärsit oikein sen, mitä hän halusi sanoa.
- Riitaa ei tarvitse voittaa. Tärkeintä on, että tyytymättömyyttä aiheuttavia asioita käsitellään
- Ottakaa tarvittaessa aikalisä ja jatkakaa keskustelua tilanteen rauhoituttua
- Tule puolisoasi vastaan
- Anna ja pyydä anteeksi

(http://yle.fi/uutiset/rakentava_riitely_rikastaa_rakkautta/5526006)

Rakentavasta riitelystä löytyy paljon materiaalia etenkin sosiaalisesta mediasta. Aiheesta löytyy kirjallista materiaalia, esim. Riitele rakentavasti - parisuhde paremmaksi (Howard Markman, Scott Stanley ja Susan L. Blumberg). Kirjassa esitetään malli selkeälle ja turvalliselle viestinnälle. Tämä niin sanottu puhuja/kuuntelijatekniikka perustuu siihen, että kun keskustelulla on tarkat säännöt ja ennalta tunnettu runko, puoliset uskaltavat puhumaan avoimemmin tunteistaan. Rakentavan riitelyn materiaalia voi hyvin käyttää työvälineenä parisuhteen palikoiden kanssa.

5 Menetelmien ja työvälineiden käyttö sekä kokemukset perhetyössä

(Lastensuojelun) perhetyössä käytetään paljon erilaisia työtä auttavia työvälineitä ja – menetelmiä. Työmenetelmät, joita käytetään lastensuojelussa, ovat laajempia kokonaisuuksia. Niissä on määritelty periaatteita, prosesseja ja tapoja, joilla menetelmiä käytetään. Menetelmät eivät ole suora tie onnistuneisiin muutoksiin. Työntekijällä tulee olla ajatus (tietoa ja taitoa) siitä miksi ja mitä työmenetelmää/-välinettä käyttää. Tärkeimpiin taitoihin kuuluu mm. vuorovaikutus asiakkaan kanssa. Menetelmiä voidaan myös käyttää työyhteisön palaverissa esim. työnohjauksen tukena. Menetelmät juurtuvat työkäytännöiksi vain niitä käyttämällä. Merkittävää on myös, että työyhteisö käyttää työprosesseissaan tiettyjä yhteisesti sovittuja työmenetelmiä ja – välineitä. Meillä Imatralla lastensuojelun perhetyössä on sitouduttu ja koulutauduttu vanhemmuus – ja verkostotyön prosessin käyttöön. Käyttämämme vanhemmuus- ja verkostotyön prosessi sisältää eri vaiheissaan asiakkaan kanssa tehtäviä 15 karttaa/menetelmää. Sovitun prosessimallin käyttö ei poissulje muiden menetelmien käyttöä ko. karttojen rinnalla. Tärkeintä menetelmien hyödyntämisessä on päästä eteenpäin prosessissa asiakkaan kanssa tai lähinnä tukemalla asiakasta motivoitumaan muutoksen suuntaan.

(<http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet>)

Kehittämishankkeeni tavoitteena oli läpikäydä teoreettisesti ja esimerkein harjoitellen seuraavia menetelmiä/lähestymistapoja työpaikallani Imatran kaupungin lastensuojelun perhetyön henkilökunnan kanssa:

- sukupuun käyttö
- symbolityöskentely
- valokuvatyöskentely
- lapsuudenkodin/-kotien (ympäristön) pohjapiirrokset (Kotini maisema) – työskentely

Laajin aineisto ja esittämisaika koostui sukupuumenetelmästä. Tavoitteenani on myös mahdollisesti yhdistää sukupuun käyttö työmenetelmänä työyhteisöimme prosessissa olevaan sukupolvien ketjun karttaan.

Toteuttamistapa: Esittelin työtovereilleni tiimipalaverissa torstaina 19.2.2015 uusperheneuvojakoulutuksessa oppimiani menetelmiä/lähestymistapoja. Tarkoitus oli, että työtoverini kokeilisivat menetelmiä esittelyni jälkeen keskenään harjoitellen ja/tai asiakkaiden kanssa. Kerroin menetelmistä esimerkein ja materiaalien avulla, joita toin mukaani tiimipalaveriin. Annoin myös materiaalia työntekijöiden omaan käyttöön. Minulla on myös tarkoitus tehdä myöhemmin työpaikan menetelmäkansioon kirjalliset koosteet läpikäydyistä menetelmistä sekä tallentaa ne myös työpaikan sähköiseen kansioon. Tutustuimme uusperheneuvojakoulutuksessa 12.3.2015 Parisuhteen palikat - työvälineen käyttöön ja innostuin välineestä niin paljon, että tilasimme myös ne työyhteisöömme. Olen ehtinyt itse käyttää niitä kerran mm. vanhemmuusryhmässä ja ryhmältä sain niistä pelkkää positiivista palautetta sekä ne saivat aikaan todella hyvää keskustelua ryhmän jäsenten välillä. Huom. palikat saimme työyhteisöömme vasta kyselyni jälkeen, mutta olen pitänyt niistä myöhemmin lyhyehkön esittelyni tiimissämme 2.4.2015. Parisuhteen palikoiden lisäksi tilasin työyhteisöön kaikille myös Värikäs tunnekartta -kirjaset, joita voi hyödyntää mm. Parisuhteen palikoiden kanssa tunteista keskusteltaessa. Minua kiinnostaa tutustua myös Vanhemmuuden palikat - menetelmän käyttöön ja keskustella sen mahdollisesta käytöstä työyhteisössämme.

Jatkossa aion käyttää esittelemiäni menetelmiä perhetyössä perheiden, yksittäisen asiakkaan sekä ryhmien kanssa mm. tunnetyöskentelyssä ja tutustumisvaiheessa.

Maaliskuussa (23.3.2015) jaoin työyhteisöni kyselylomakkeet koskien esiteltyjen menetelmien käyttöä ja uusperheneuvojakoulutusta. Pysyin palauttamaan kyselyt 1.4.2015 mennessä. Kyselylomake on liitteenä kehittämishankkeen lopussa.

Kooste työyhteisöön tehdystä kyselystä: Jaoin 11 työkaverilleni (1 perhetyönjohtaja, 8 perhetyöntekijää ja 2 kodinhoitajaa) kyselyn, joilta 7:ltä sain vastauksen ko. päivämäärään mennessä.

1. Oletko käyttänyt esittelemiäni työmenetelmiä perhetyössä nyt tai jo aiemmin työssäsi?

Kyllä: 3

Mitä menetelmää: Sukupuuta 2, valokuvia 2, symboliesineitä 1

En, mutta aion kokeilla/käyttää: 4

Mitä menetelmää: parisuhteen palikat 2, valokuvat 3, sukupuoli 2

2. Sopivatko ko. työmenetelmät mielestäsi käytettäväksi lastensuojelun perhetyön prosessin yhteydessä muiden menetelmien rinnalla?

kyllä: 7

Perustelu vastaukseen nro 2:

- *Mitä enemmän menetelmiä on käytössä, sitä helpompi on löytää perheille sopiva menetelmä käydä asioita läpi. Valokuvat & sukupuoli ovat hyvin konkreettinen ja visuaalinen keino hahmottaa ja jäsentää elettyä elämää ja omaa sukuaan.*
- *Mukavia ja varmaan myös perheiden mielestä "mukavia", koska tehdään käytännössä jotain -> eikä vain paperien pyörittystä*
- *Valokuvia ja esineitä voi käyttää vanhempien, lasten tai ryhmätapaamisissa. Monipuolisia menetelmiä molemmat. Vaihtoehtoja on hyvä olla useita, koska kaikki menetelmät tai menetelmät yleensä ei sytytä kaikkia asiakkaita. Kyseiset menetelmät löytyy lähes jokaisen työntekijän työkalupakista. Jos ei löydy, ovat huokeita hankkia.*
- *Sukupuun täyttäminen on hyvä työkalu perheen lähiverkoston kartoittamiseen. Valokuvatyöskentely taas helpottaa keskustelun virittämistä perheen historiasta jne.*
- *Asiakas hyötyi ja innostui asiasta. Sen myötä löysi uutta tietoa omasta suvusta.*
- *On hyvä olla erilaisia menetelmiä, joista valita asiakkaalle ja tilanteeseen sopiva*
- *Menetelmiä on hyvä vaihdella ja kokeilla uusia. Soveltamalla melkein mikä vaan menetelmä on sopiva.*

3. Olisitko kaivannut, että jotain menetelmää olisi käyty syvällisemmin/tarkemmin läpi?

Kyllä: 2

Mitä menetelmää:

- palikat ja värikäs tunnekartta. Taisi olla jo puhe, että näihin tulee syväluotsaavampi esittely tässä kevällä ☺
- parisuhteen palikoita on varmasti hyvä käydä läpi, kun ne saapuvat

4. Olen tilannut työpaikallamme Parisuhteen palikat – työmenetelmän sekä värikkäät tunnekartta-kirjaset kaikille työntekijöille. Onko jotain muita menetelmiä, joita meillä ei ole vielä perhetyössä käytössä, mutta mielestäsi sopisivat hyvin käyttöömme asiakastyössä?

- varmasti, muttei tule nyt mieleen
- varmasti on, mutta juuri nyt ei tule mieleen

5. Toivoisitko saavasi enemmän tietoa uusperheneuvojakoulutuksesta ja sen sisällöstä?

kyllä: 4

- kyllä mutta aika on rajallinen, jonkinlainen yhteenveto koulutuksen päätyttyä

en: 1

- en, tietoa on saatu hyvin esim. tiimeissä

6. Onko sinulla muuta kysyttävää menetelmiin tai uusperheneuvoja-koulutukseeni liittyen? Tai muuta annettavaa palautetta?

- Tosi kiva, että joku on innostunut kehittämään koko työyhteisön ammattitaitoa/ideapankkia oman koulutuksen kautta!
- Hyvä, että koulutustietoa jaetaan ja koko työyhteisö kehittyy

6 Kehittämishankkeen johtopäätökset ja jatkosuunnitelmat

Aloittaessani uusperheneuvojakoulutuksen elokuussa 2014 tavoitteenani oli syventää tietotaitojani työntekijänä ja ihmisenä yleensä. Tavoitteenani oli kehittyä ihmissuhdetyön ammattilaisena, sekä ylläpitää ja kehittää omaa ammattitaitoani. Toivoin saavani mm. uusia työkaluja/ - menetelmiä työni tueksi lastensuojelun perhetyöntekijänä sekä jaettaviksi työyhteisölleni. Koulutus antaa valmiuksia ja välineitä toimia uusperheiden kanssa, mutta koulutus antaa myös paljon uusia tietoja ja taitoja sekä menetelmiä ydinperheiden ja kaikkien muiden monimuotoisten perheiden kohtaamiseen. Lastensuojelun perhetyössä työskentelemme kaikenlaisten perheiden parissa. Uskoisin, että asiakkaittemme joukossa uusperheellisiä on suhteellisen paljon. Laskelmia emme ole tehneet, mutta uusperheelliset ovat lisääntyvä perhemuoto kaikessa työskentelyssä perheiden kanssa. Koulutus antaa mielestäni hyvät ammatilliset valmiudet työskennellä missä tahansa ihmissuhdetyössä sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla. Olen peruskoulutukseltani sairaanhoitaja/terveydenhoitaja. Omissa koulutuksissani (joskin niistä on jo jonkin verran aikaa) en ole opiskellut varsinaisesti tunnettyöskentelyyn liittyviä menetelmiä. Toisaalta myöhemmissä ammatillisissa lisäkoulutuksissani (nuorten mielenterveys- ja päihdetyön erikoistumisopinnot sekä vanhemmuus- ja verkostotyön-ohjaaja-koulutus) olen käyttänyt joitakin menetelmiä ja tätä kautta myös tietysti työssänikin. Koen saaneeni uusperheneuvojakoulutuksesta paljon uutta vahvuutta ja taitoa toimia tukea tarvitsevien asiakkaiden ja perheiden tukena. Toivon, että uusperheneuvojakoulutuksessa läpikäymämme psykodraama-jaksot vahvistivat minua ymmärtämään omaa auttajan varjoani ja lisäsivät näin kykyjäni asettumaan entistä enemmän autettavan rinnalle ja auttamaan heitä itseään näkemään omat varjonsa, haavansa ja arpensa. Aika näyttää, toivon ainakin näin. Koulutus on vasta läpikäyty ja lisääntyneet tiedot sekä taidot uusia. Ne odottavat käyttäjänsä soveltamaan uutta työkalupakkiaan.

Uskon, että työyhteisöni myös hyötynyt käymästäni koulutuksesta ja jakamastani koulutuksen annista. Aion vielä tutustua Vanhemmuuden Palikat- menetelmän käyttöön ja tuoda siitä tietoa työyhteisöömme. Nyt käymäni koulutus on lisännyt tiedonjanoani entistä enemmän. Minua kiinnostaa jatkossa mm. voimauttavan valokuvauksen opinnot. Minulle esteeksi ko. koulutuksen toteuttamiseksi muodostuu lähinnä sen kalleus. Muuten olen valmis jatkossakin antamaan omaa aikaani ja panostustani ammattitaitoni kehittämiseksi.

7 Pohdinta

Jos voisín estää yhtë sydäntä särkymästä

En elä turhaan

Jos helpotan yhden ihmiselämän tuskaa

tai lievitän yhtë kípua

tai autan pyörtyneen punarinnan

takaísín pesäänsä

En elä turhaan.

— Emily Dickinson

Uusperheneuvojakoulutuksemme on tullut päätökseensä. Lähdin koulutukseen itseäni kehittämään ja sen myötä auttamaan sekä tukemaan erilaisia perheitä ja niiden jäseniä. Olen saanut koulutukselta kaiken sen mitä toivoin ja vielä enemmän. Kaikkea sisäistämääni en edes tällä hetkellä saa työstettyä ulos ajatuksistani. Koen kasvaneeni ihmisenä ja ammattilaisena. Matka, jonka käynyt opintojen alusta tähän päivään, on ollut mielenkiintoinen ja tunteita herättävä. Tunteiden syvällisesti läpikäyminen on ajoittain ollut hyvin rankkaa, mutta keventänyt lopulta omaakin taakkaani. Lähtisin tälle matkalle uudelleen ja voin avoimesti suositella tätä koulutusta kaikille kiinnostuneille. Itse olen myös uusperheellinen ja läpikäymämme uusperhefaktat ovat olleet (nyt näin jälkikäteen katsottuna) todellista arkipäivää meidänkin perheessämme. Kun lasta odottaessa käydään perhevalmennuksissa, niin uusperheellisten olisi hyvä osallistua uusperhevalmennukseen. Joissakin kunnissa tällainen toiminta on jo olemassa. Mahdollisesti tulevaisuudessa minäkin voisin olla vetämässä tällaista ryhmää. Ja vaikka meidän paikkakunnilla ei vielä ole uusperheryhmiä, niin voin ainakin käyttää oppimiani työvälineitä ja – menetelmiä työssäni jo nyt asiakkaiden kanssa. Koulutukseni annin jakaminen on ollut antoisaa. Samoin olen myös itse tyytyväinen, kun olen saanut uutta tietoa ja/tai työmenetelmiä työkavereiltani heidän läpikäymiensä koulutusten kautta.

Onnistuminen on asenne. Se on avoimuutta uusille ideoille, halukkuutta kuunnella, innokkuutta oppia, halua kasvaa ja joustavuutta muuttua.

- BJ Gallagher

Lähdeluettelo

Kirjallisuus

- Bickel, M: Poimi ilon kukka, 1984
- Halkola U, Koffert T, Koulu L, Mannermaa L: Valokuvan terapeuttinen voima, 2009
- Ijäs K: Sukupuu, avain oman elämän ja perheen ymmärtämiseen 2012
- Järvinen R, Lankinen A, Taajamo T, Veistilä M, Virolainen A: Perheen parhaaksi: perhetyön arkea, 2012
- Savolainen, M: "Maailman ihanin tyttö", 2008

Elektroniset lähteet:

- (<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/ODAC97FD8A79ED96C22578490031911E?OpenDocument&lang=FI>)
- [http://www.imatra.fi/lastensuojelun perhetyö](http://www.imatra.fi/lastensuojelun_perhetyo)
- http://klubi.kaalimato.com/fi/Kuinka+riidell%C3%A4+rakentavasti%3F_i_page_level3_ylis_1239884412765_46
- http://www.kuvajamieli.fi/mieli/sukupuuohje_090406.pdf
Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus, perheterapiakoulutukset, Sirkku Tukiainen
- http://www.netnic.fi/uusperheneuv_koulutus_A5.pdf
- <http://www.parisuhteenpalikat.fi/>
- [http://phototherapy-centre.com/finnish/Valokuvaterapian menetelmät terapiassa ja ohjauksessa](http://phototherapy-centre.com/finnish/Valokuvaterapian_menetelmät_terapiassa_ja_ohjauksessa)
- <http://www.suhdesoppa.fi/parisuhde/parisuhteen-ikuiset-ongelmat/>
- <http://www.taikatuuli.com/symboli.htm>
Sirpa Nurminen, Taikatuuli, työnohjaus- ja psykoterapiapalvelut: Symbolityöskentely
- http://www.talkoorengas.fi/muu_toiminta/nostalgia/maalaukset.html
- <http://www.tehy.fi/tehy-lehti/2014/tehy-lehti-6-2014/>
- <http://www.tehy.fi/tehy-lehti/2015/4-2015/>

- <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/avohuolto/lastensuojelun-avohuollon-tukitoimet/perhetyo>
- <http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet>
- <http://www.uusperheneuvoja.fi/uusperheneuvojakoulutus>
- http://yle.fi/uutiset/rakentava_riitely_rikastaa_rakkautta/5526006

Muu lähde:

Parisuhteen palikat -työvälineen käyttöohje

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake toiminnallisista menetelmistä

Kyselylomake toiminnallisista menetelmistä Imatran lastensuojelun perhetyön henkilökunnalle 23.3.2015

19.2.2015 esittelin henkilökunnallemme Uusperheneuvoja-koulutuksessani läpikäytyjä toiminnallisia menetelmiä; sukupuun, symboliesineiden sekä valokuvien käyttöä asiakastyössä. Henkilökunnan tiimissä 19.3.2015 kävin läpi lyhyesti Parisuhteen palikat -työvälineen käyttöä.

Tässä on sinulle lyhyt kysely menetelmien käytöstä. Toivon sinun palauttavan minulle kyselyn (halutessanne nimettömänä) ke 1.4.2015 mennessä. Olisi mukava, että vastaisit kyselyyni, vaikka et olisi ollut paikalla esittelytilaisuudessa. Aion tehdä lyhyen koosteen vastauksistanne Uusperheneuvoja-koulutuksen kehityshankkeeseeni.

Rasti sopiva vastaus ja tarvittaessa voit kirjoittaa vastaukseen täydentävää tekstiä.

1. Oletko käyttänyt esittelemiäni työmenetelmiä perhetyössä nyt tai jo aiemmin työssäsi?

_____ Kyllä. Mitä menetelmää:

_____ En, mutta aion kokeilla/käyttää. Mitä menetelmää:

_____ En usko, että tulen käyttämään mitään näistä esitellyistä menetelmistä. Miksi et:

2. Sopivatko ko. työmenetelmät mielestäsi käytettäväksi lastensuojelun perhetyön prosessin yhteydessä muiden menetelmien rinnalla?

_____ kyllä

_____ ei

Perustelu vastaukseen nro 2: _____

3. Olisitko kaivannut, että jotain menetelmää olisi käyty syvällisemmin/tarkemmin läpi?

_____Kyllä. Mitä menetelmää?_____

Mitä toiveita siihen liittyen? _____

4. Olen tilannut työpaikallamme Parisuhteen palikat – työmenetelmän sekä värikkäät tunnekartta-kirjaset kaikille työntekijöille. Onko jotain muita menetelmiä, joita meillä ei ole vielä perhetyössä käytössä, mutta mielestäsi sopisivat hyvin käyttöömme asiakastyössä?

_____

5. Toivoisitko saavasi enemmän tietoa uusperheneuvojakoulutuksesta ja sen sisällöstä?

_____ kyllä

_____ en

6. Onko sinulla muuta kysyttävää menetelmiin tai uusperheneuvoja-koulutukseeni liittyen? Tai muuta annettavaa palautetta?

_____

_____

_____

KIITOS vastauksestasi 😊 Toivon, että palautat kyselyn minulle sähköpostitse tai paperilla **ke 1.4.2014 mennessä** 😊

T: *Pirjo*

